

Andrzej Marciniak

"Studia z prawa publicznego", red.
Kazimierz Lubliński, Toruń 2001 :
[recenzja]

Palestra 46/9-10(537-538), 162-164

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Studia z prawa publicznego pod redakcją Kazimierza Lubińskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń
2001

Wymienione opracowanie naukowe to opatrzony wstępem reakcyjnym zbiór trzynastu rozpraw (artykułów) poświęconych różnym zagadnieniom prawnym. Na zbiór ten składają się kolejno opracowania: Wojciecha Mossakowskiego pt. „*Pax domi* (nienaruszalność domu)”, Marcina Mazura pt. „Stany nadzwyczajne w prawie polskim w latach 1944–1952”, Jana Białocerkiwiczka pt. „Europejska konwencja o obywatelstwie”, Wojciecha Morawskiego pt. „Ulgi podatkowe a budowa normy podatkowoprawnej”, Jacka Wantoch-Rekowskiego pt. „Zagadnienie charakteru prawnego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”, Piotra Rączki i Tomasza Jędrzejewskiego pt. „Zarzuty w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego w administracji”, Joanny May pt. „Skład sądu w postępowaniu cywilnym”, Agnieszki Błachowiak pt. „Podmioty uprawnione do zgłoszenia wniosku o wszczęcie postępowania o dział spadku”, Krzysztofa Płowuchy pt. „Postępowanie w sprawach rejestrowych”, Piotra Bartosza Brodakiewicza pt. „Podstawa prawna egzekucji sądowej z akcji zmaterializowanych”, Marka Mrówczyńskiego pt. „Orzekanie o wyjawieniu rzeczy i dokumentu w postępowaniu egzekucyjnym”, Adama Zalaśińskiego pt. „Obejście prawa krajowego z wykorzystaniem europejskiego prawa wspólnotowego” oraz Michała Korolko pt. „Współczesne tendencje w zakresie unifikacji i harmonizacji prawa postępowania cywilnego na świecie”.

Wymienione opracowania zawierają bogaty ładunek wiedzy teoretycznej głównie z zakresu prawa postępowania cywilnego, a także z zakresu prawa rzymskiego, prawa konstytucyjnego, prawa administracyjnego, prawa finansowego oraz europejskiego prawa wspólnotowego. Jak zaznacza we wstępie prof. dr hab. Kazimierz Lubiński – redaktor zbioru – opracowania te dotyczą zasadniczo zagadnień z zakresu prawa publicznego. Odnosi się to również w pewnej mierze do pracy o nienaruszalności domu (*Pax domini*) oraz sześciu innych opracowań poświęconych postępowaniu cywilnemu. Ochrona prawna domicylu w prawie rzymskim wykraczała bowiem poza ramy prawa prywatnego i obejmowała również ochronę w sferze *ius publicum*. Natomiast prawo postępowania cywilnego cechuje swoisty dualizm. Z jednej strony prawo to służy realizacji prawa prywatnego, z drugiej zaś – jego normy należą do prawa publicznego.

Warto dokonać krótkiej prezentacji treści i charakterystyki poszczególnych opracowań. W. Mossakowski przedstawił problematykę ochrony prawnej domu rzymskiego, która w romanistyce nie była dotąd zbyt eksponowana. Artykuł M. Mazura wypełnia istniejącą w literaturze prawa konstytucyjnego lukę dotyczącą stanów wyjątkowych. Autor kolejno przedstawia regulację prawną stanów wyjątkowych w latach 1935–1936, ogólne założenia ustrojowe Polski w pierwszych latach

powojennych, a następnie kwestie związane z obowiązywaniem w latach 1944–45 ustaw o stanie wojennym i o stanie wyjątkowym uchwalonych pod rządami Konstytucji kwietniowej. W kolejnym artykule J. Białocerkiewicz dokonał szczegółowej analizy Konwencji Rady Europy z dnia 6 listopada 1997 r. regulującej istotne aspekty obywatelstwa. Na wstępie swego artykułu W. Morawski wyjaśnił pojęcia składające się na tytuł opracowania, a następnie omówił zagadnienia związane z budową normy podatkowoprawnej na tle elementów konstrukcyjnych podatku oraz kwestie związane z ulgami i zwolnieniami podatkowymi w strukturze normy podatkowoprawnej. W artykule J. Wantoch-Rekowskiego czytelnik znajdzie zarys ewolucji systemu finansowego ubezpieczeń społecznych w Polsce, uwagi na temat aktualnej pozycji prawnej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz omówienie przychodów i wydatków tego funduszu. P. Rączka i T. Jędrzejewski dokonali szczegółowej charakterystyki przysługującego uczestnikom administracyjnego postępowania egzekucyjnego środka prawnego w postaci zarzutu w sprawie prowadzenia postępowania egzekucyjnego (art. 32–35 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). J. May przedstawiła skład sądu we wszystkich rodzajach postępowania cywilnego regulowanych przez kodeks postępowania cywilnego oraz w postępowaniu upadłościowym i układowym, a także skutki procesowe składu sądu sprzecznego z przepisami prawa. Całość poprzedzają uwagi historyczne oraz prawnoporównawcze. W kolejnym artykule autorstwa A. Błachowiak określony został krąg osób uprawnionych do zgłoszenia wniosku o dział spadku oraz charakter prawny legitymacji do zgłoszenia takiego wniosku. Bardzo cenny jest także artykuł K. Płowucha o postępowaniu rejestrowym (art. 694¹–694⁸ k.p.c.). Poświęcony jest on bowiem regulacji prawnej, która stosunkowo niedawno weszła w życie i wymaga wielu wyjaśnień. Na szczególną uwagę zasługuje opracowanie P.B. Brodakiewicza o egzekucji sądowej z akcji. Popularyzacja tego sposobu egzekucji świadczeń pieniężnych, zwłaszcza w warunkach rozwoju rynku kapitałowego, będzie mieć niewątpliwie wpływ na podniesienie efektywności egzekucji sądowej. Autor omawia na wstępie charakter i rodzaje praw inkorporowanych w akcjach, a następnie przedmiot egzekucji sądowej z akcji i podstawy prawne egzekucji sądowej z akcji w wybranych ustawodawstwach europejskich (Niemcy, Szwajcaria, Francja). W zasadniczej części pracy autor poddaje szczegółowej analizie prawnej podstawę prawną egzekucji sądowej z akcji na gruncie k.p.c. z 1932 r. oraz aktualnego w tym zakresie ustawodawstwa. W artykule M. Mrówczyńskiego znajdujemy rozważania prawne dotyczące przesłanek i przebiegu postępowania z art. 1045 k.p.c., prowadzone głównie pod kątem elementów różniących je od postępowania o wyjawienie majątku. A. Zalański przedstawia pojęcie i status obejścia prawa krajowego w europejskim prawie wspólnotowym, czynniki sprzyjające temu zjawisku, kryteria legalności obejścia prawa krajowego w europejskim prawie wspólnotowym oraz skutki i środki przeciwdziałania obejściu prawa w europejskim prawie wspólnotowym. W ostatnim artykule zbioru, poświęconym światowym tendencjom w zakresie unifikacji i harmonizacji prawa postępowania cywilnego, M. Korolko przedstawia w szcze-

gólności opracowany przez Iberyjski Instytut Prawa Procesowego projekt modelowego kodeksu postępowania cywilnego dla państw Ameryki Łacińskiej z 1988 r. (*Codigo Tipo*), projekt europejskiego kodeksu sądowego (*European Judicial Code*) opracowany w 1993 r. na zlecenie Komisji Wspólnot Europejskich oraz projekt zbioru norm postępowania cywilnego w sprawach o aspekcie międzynarodowym (*Transnational Rules of Civil Procedure*) opracowany przez prof. G.C. Hazarda (USA) i prof. M. Taruffo (Włochy).

Należy podkreślić, że wszystkie składające się na recenzowane dzieło studia cechują się wysokim poziomem merytorycznym oraz gruntownością opracowania. Z racji treści poznawczych dzieło to należy uważać za ważny dla nauki prawa wkład nowych uwag i przemyśleń. Jego walory naukowe podnosi ponadto aktualność problematyki podjętej w artykułach składających się na całość opracowania.

Bogactwo tematyczne recenzowanego dzieła, wielość i różnorodność składających się na nie opracowań pozwalają je traktować jako stosunkowo obszerny przegląd dorobku naukowego młodej kadry naukowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Z tych samych względów recenzowane opracowanie ma niewątpliwie wszelkie dane, aby traktować je w kategoriach znaczącego wydarzenia naukowego. Jest ono zdolne zainteresować nie tylko teoretyka, ale także praktyka stykającego się w swej działalności z prawem konstytucyjnym, administracyjnym, finansowym, postępowaniem cywilnym i europejskim prawem wspólnotowym.

Andrzej Marciniak

Zdzisław Krzemiński: *Alimenty i ojcostwo. Komentarz do przepisów. Orzecznictwo.*

Piśmiennictwo. Wzory pism

Kantor Wydawniczy Zakamycze 2002

Znakomity adwokat-praktyk w ciągu całego życia zawodowego nie rozstawał się z piórem publicysty i komentatora. W oparciu o kapitał własnych doświadczeń i dobrze opanowany warsztat naukowy, adw. dr Z. Krzemiński stworzył zasługujący na uznanie dorobek piśmienniczy. Oczywiście nie mam zamiaru powiedzieć, że dzieło to jest skończone. Dr Z. Krzemiński ma w tej mierze dalsze plany, czego dowodem jest wydany w bieżącym roku komentarz „Alimenty i ojcostwo”. Praca w gąszczu istniejących już publikacji na ten temat zwraca uwagę kondensacją ważnych kwestii procesowych i materialno-prawnych, wyłożeniem ich zwięźle i przekonująco, zgodnie z myślą autorską, aby dać czytelnikowi do ręki kompendium